

مروری بر تاثیر رنگ‌ها از منظر روانشناسی و اهمیت به کارگیری مناسب آن‌ها در طراحی فضاهای اقامتی و مراقبتی سالمندان

طاهره محمدآقایی^{۱*}، جمال الدین سهیلی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، گروه معماری، قزوین، ایران

۲- دکترای معماری، استادیار و هیئت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، گروه معماری، قزوین، ایران

tahereh.mohammadaghaee@gmail.com

چکیده

سالمندی، جریان طبیعی و برگشت ناپذیر در نظام آفرینش است و مناسب‌سازی محیط‌های مسکونی برای سالمندان بسیار ضروری است. از سویی دیگر، رنگ، عاملی است که بر جسم و روان انسان تاثیرگذار است و مطالعه پیرامون ابعاد مختلف روانشناسی رنگ‌ها و چگونگی به کارگیری مناسب آن‌ها به عنوان یک مولفه مهم گرافیک محیطی، از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. در این پژوهش سعی شده تا با شناخت کافی از ویژگی‌های جسمی و روحی سالمندان، و همچنین شناخت تأثیر آن بر روی این گروه سنی، به اصول جامعی در رابطه با استفاده از رنگ‌ها در فضاهای اقامتی سالمندان دست یابیم. روش تحقیق به کار گرفته در این پژوهش مبتنی بر مطالعات کتابخانه‌ای است و رویکردی توصیفی-تحلیلی دارد. نتایج این پژوهش گواهی بر تأثیرات مثبت رنگ در زندگی انسان‌ها بوده و موید آن است که به کارگیری صحیح رنگ‌های مختلف در طراحی فضاهای اقامتی سالمندان و انجام طراحی‌های مطبوع با استفاده از رنگ‌ها می‌تواند تأثیرات مثبتی در وضعیت روحی این افراد گذاشته و امید به زندگی را در آن‌ها افزایش دهد.

واژگان کلیدی: رنگ درمانی، روانشناسی رنگ‌ها، سالمندان، سالمندی، فضاهای اقامتی

۱- مقدمه

رنگ یکی از مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر زندگی انسان‌ها است و نقشی اساسی در ایجاد ارتباط میان انسان و محیط اطراف ایفا می‌کند. می‌توان گفت انسان‌ها و رنگ‌ها زیرمجموعه‌ای از نظام کل جهان می‌باشند که دائماً در حال تعامل و تعادل با یکدیگر هستند و در نهایت انسان‌ها تحت تأثیر رنگ‌ها قرار می‌گیرند (Ismail & others, 2005: 335). رنگ‌ها در زندگی تک‌تک افراد بشر حضور فعال و مؤثر دارند و به همین جهت از مهم‌ترین عناصر دیداری از نظر بار احساسی و عاطفی به شمار می‌آیند (پورحسینی، ۱۳۸۴: ۴۵). همچنین از رنگ‌ها به عنوان شفادهنده بیماری‌ها، ایجادکننده تغییرات مثبت در فکر و ذهن و جسم، به نمایش درآوردن شخصیت انسان‌ها جهت تنظیم اهداف شغلی و ارتقاء مهارت‌های ارتباطی استفاده می‌شود. (Anonymous, 2010: <http://awakeningcharlotte.com>).

از دیرزمان تا کنون نیز اثرات روحی و روانی رنگ‌ها در افراد مختلف مورد توجه متخصصین رنگ‌درمانی قرار گرفته است؛ به طوری که هم‌اکنون مشخص شده است جایگزینی نامناسب رنگ‌ها در مکان‌های خاص و به کارگیری نادرست آن در محیط اطراف انسان‌ها، صدمات روحی شدیدی به این افراد وارد می‌کند. در روانشناسی نوین، رنگ‌ها معرف شخصیت افراد به شمار می‌باشند، زیرا بر روح و جسم افراد به طور خاص تأثیر می‌گذارند (تایلر و دی، ۱۳۸۷: ۱۸).

از سویی دیگر، سالمندی، یکی از مراحل حساس و سرنوشت‌ساز رشد انسان است که بر خلاف عقیده رایج، نه تنها پایان زندگی نیست، بلکه به عنوان یک روند طبیعی گذر عمر و زندگی مطرح می‌گردد. دوران پیری به علت ضعف و اختلال در حافظه، از دست دادن شغل و